

De Stichting Gedenkteken Jodentransporten naar Cosel

Hoolstraat 59, 6191 TW Beek, alvrens@gmail.com

<http://holocaustlimburg.nl/de-stichting-gedenkteken-jodentransporten-naar-cosel>

Bankrelatie NL63RABO0307553523 t.n.v. Stichting Gedenkteken Jodentransporten naar Cosel, Brunssum. Ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer is 64366987. RSIN nummer (Rechtspersonen en Samenwerkingsverbanden Informatie Nummer) 855636270. De Stichting heeft een ANBI-status (een Algemeen Nut Beogende Instelling) met een cultureel doel.

Jaarverslag 2022

Het bestuur van de Stichting heeft **op 26 juni 2023** het Jaarverslag 2022 en het Financieel Overzicht over 2022 goedgekeurd en vastgesteld. Het bestuur presenteert hierbij haar zevende Jaarverslag en Financieel Overzicht over 2022.

De Stichting

Het bestuur van de Stichting bestond op 31 december 2022 uit Ralf Krewinkel, voorzitter, Peter van Buggenum, secretaris-penningmeester en Martien te Baerts. Dr. Herman van Rens en Annelies van Rens-Wilms zijn als wetenschappelijk onderzoekers betrokken bij de Stichting.

De Stichting Gedenkteken Jodentransporten naar Cosel is opgericht in het najaar van 2015.

Het doel van de Stichting is het herdenken van de duizenden Joodse mannen en jongens die in 1942 in Cosel zijn geselecteerd uit deportatietreinen op weg naar Auschwitz, en die in meerderheid zijn bezweken aan de gevolgen van dwangarbeid in Silezië.

Om het doel te bereiken is in 2016 een gedenkteken geplaatst in Cosel, en wordt getracht in brede kring bekend te maken waarom het monument is geplaatst.

De Stichting heeft in 2016 een **meerjarig beleidsplan** vastgesteld, dit is ook gepubliceerd op deze website: <http://holocaustlimburg.nl/meerjarig-beleidsplan-2017-2020/>. Dit plan bleef leidend voor haar activiteiten. Het bestuur heeft besloten om de looptijd van het meerjarig beleidsplan te verlengen tot 31 december 2023.

Activiteiten van de Stichting

Het jaar 2022 was een bijzonder jaar. In de periode van 25 augustus tot 10 december herdachten wij dat het precies 80 jaar geleden is dat 39 treinen met Joden, die op weg waren naar Auschwitz, werden aangehouden op het station van Cosel, waar bijna tienduizend mannen uit Frankrijk, Nederland en België werden geselecteerd voor dwangarbeid in Silezië. Wij herdachten deze gebeurtenis op drie plaatsen.

- Op 25 augustus 2022 herdachten wij in Maastricht dat zich daar honderden Limburgse Joden moesten verzamelen voor vertrek naar Westerbork. Uit deze groep werd in Cosel de eerste selectie voor dwangarbeiders gehouden op 29 augustus 1942. 25 augustus 2022 was een snikhete dag; desondanks waren ruim honderd mensen aanwezig. Er waren toespraken namens het bestuur van de provincie Limburg en namens het gemeentebestuur van Maastricht. Leon Kaufmann, zoon van een gedeporteerde, hield een herdenkingsrede. Luc van Gessel, nabestaande van een slachtoffer, speelde en zong Joodse liederen.
- Op 14 september herdachten wij de selecties in Cosel op het goederenstation bij het monument. Aanwezig waren, behalve enkele nabestaanden, vertegenwoordigers van de gemeente Kedzierzyn-Kozle en van het district Opole (Polen). Er was ook een grote groep leerlingen en leraren van de middelbare school van van Kedzierzyn, die het monument heeft geadopteerd. Er werden getuigenissen voorgelezen van overlevenden van de selecties. Ook hier luisterde Luc van Gessel de herdenking op met Joodse muziek. Er werd afgesloten met het lezen van namen van slachtoffers en het Kaddishgebed.
- Op 8 december herdachten wij in herinneringscentrum Kamp Westerbork het vertrek van het laatste Coseltransport, precies tachtig jaar geleden. Bij die gelegenheid gaven Herman en Annelies van Rens een voordracht over de Coseltransporten.

De coronapandemie was gelukkig afgenomen. Daardoor konden wij op meerder plaatsen weer lezingen geven over de Coseltransporten en het boek 'Tussenstation Cosel' presenteren, onder meer tijdens een Webinar voor de Vereniging van Joodse Nabestaanden in Israel (VJB), in Antwerpen op het Centrum voor Joodse Studies, in Urk voor de vereniging Medische Geschiedenis, in Amsterdam op een symposium over Joodse dwangarbeid, in Sittard voor de LGOG, in Mechelen (B) in de Dossinkazerne, in Tilburg bij het platform van onderzoekers van de Holocaust en in Spijkenisse bij gelegenheid van de onthulling van een monument voor de Joodse slachtoffers van de Holocaust.

De Stichting was en is op meerdere terreinen actief.

1. Het **monument in Cosel**. Op 2 september 2016 heeft de Stichting, samen met nabestaanden en mensen uit de lokale bevolking, het monument op het goederenstation van Cosel kunnen onthullen. In de loop van 2017 is tevens, als uitvloeisel van de activiteiten van de Stichting, door Poolse en Nederlandse betrokkenen een **herinneringsplaquette** onthuld op de plaats van het voormalige kamp **Sankt-Annaberg** in Gora Swietej Anny. Ook is een vitrine gewijd aan de transporten naar Cosel, ingericht in het **Blechhammer Museum** in Kedzierzyn-Kozle.

Het is verheugend dat het monument regelmatig wordt bezocht. In 2022 is een wenschappelijke herdenkingsreis naar Auschwitz en Cosel georganiseerd met 32 deelnemers uit Nederland

2. Het **leggen van contacten en het communiceren** met mensen en groepen die geïnteresseerd zijn in de transporten naar Cosel. Vooral naar aanleiding van het boek hadden wij contact met veel nabestaanden van over de hele wereld. Vaak konden wij aan hen onbekende informatie geven over het lot van hun familieleden en geliefden.

3. Het **vergroten van de kennis** en het geven van voorlichting over de transporten naar Cosel. In dat kader heeft de Stichting samen met de publieke omroep L1 in 2016 zowel een **radiodocumentaire** als een **TV-documentaire** gemaakt waarin Cosel een centrale plaats inneemt. Deze documentaire, die de titel heeft: 'Monument voor de laatste reis', kan worden bekeken via <https://l1.nl/limburg-doc-monument-voor-de-laatste-reis-122327>. De documentaire is ondertussen meer dan vijftien keer uitgezonden door L1. De documentaire en de lezingen op beide genoemde seminars zijn terug te kijken op <https://holocaustlimburg.nl/lezingen-en-documentaires-terugkijken/>

4. **Wetenschappelijke publicatie** over de Jodentransporten naar Cosel. In 2020 verscheen bij Uitgeverij Verloren in Hilversum het boek '**Tussenstation Cosel. Joden uit West-Europa naar dwangarbeiderskampen in Silezië**'. Het boek is geschreven op verzoek van deze Stichting door Herman van Rens en Annelies Wilms. Het boek geeft een beschrijving van de achtergronden en de context van de deportaties naar Cosel en de geschiedenis van de deportaties uit de drie landen Frankrijk, België en Nederland. Het boek is uitgegeven in de Nederlandse taal. In 2023 besloot Yad Vashem in Jeruzalem het boek te vertalen en te publiceren in het Engels.

5. **Presentaties.** Hierover berichtten wij onder punt 3.

6. Het **fungeren als vraagbaak** voor nabestaanden en relaties van slachtoffers van de transporten naar Cosel. Steeds meer nabestaanden weten de weg naar de Stichting te vinden. Mede met behulp van de resultaten van haar wetenschappelijk onderzoek konden wij mensen meer details geven over de lotgevallen van hun geliefden tijdens de periode van dwangarbeid. In sommige gevallen was het mogelijk familieleden te vertellen waar hun geliefde was gestorven en begraven. Ook wordt de Stichting regelmatig om advies gevraagd door personen, comités en verenigingen die door middel van publicaties, het leggen van *Stolpersteine* of op een andere wijze hun vermoorde plaatsgenoten willen herdenken. De Stichting is gelukkig op deze manier een bijdrage te kunnen leveren aan de steeds grotere behoefte in de samenleving om de herinnering aan de slachtoffers van de Shoah levend te houden.

7. **Herdenkingsreizen** naar Cosel en een aantal met Cosel verbonden plaatsen. Dit gebeurt in een zevendaagse wetenschappelijke herdenkingsreis naar Polen, waarin Auschwitz en Cosel en omgeving worden bezocht. Tot dusver heeft tussen 2014 en 2022 deze reis jaarlijks plaatsgevonden, met uitzondering van in 2021 als gevolg van de corona-pandemie. Bij het monument in Cosel vindt een herdenkingsplechtigheid plaats.

8. Het betrekken van de **jeugd**. Er zijn contacten gelegd met scholen in Polen en in Nederland. Leerlingen van het Broekland College in Heerlen-Hoensbroek hebben een aandeel gehad in de productie van het monument en vervolgens in Polen bij de onthulling ervan. In 2022 konden Annelies en Herman van Rens voor de derde keer een groep scholieren van het Connect-college in Echt drie dagen rondleiden in Auschwitz en door Silezië. Zij zijn sindsdien als vaste adviseurs verbonden aan de *Stichting Jongeren ontmoeten Edith Stein Echt*.

Alle hierboven vermelde activiteiten op het gebied van voorlichting, herdenking, reizen, contacten met nabestaanden, contacten met musea en informatie aan de jeugd, zullen worden voortgezet

Financieel verslag van de Stichting Gedenkteken Jodenstransporten Cosel over het boekjaar 2021.

Vastgesteld door het stichtingsbestuur in haar vergadering van 26 juni 2023.

De Stichting heeft in de voorafgaande jaren vooral uitvoering gegeven aan de realisatie van het gedenkteken in Cosel. Vanaf najaar 2018 ligt de nadruk op de uitvoering van de overige beleidsdoelstellingen en daarbij vooral op de publicatie van het boek 'Tussenstation Cosel'. De kosten gemaakt door Herman en Annelies van Rens worden merendeels door hen voorgeschoten en later verrekend door de Stichting

De cijfers betreffen uitsluitend de Bankrekening bij de Rabobank Parkstad Limburg. Kasverkeer kent de Stichting niet.

De Stichting geeft geen vergoedingen aan bestuursleden en vergoedt slechts gemaakte onkosten van de onderzoekers.

De cijfers over 2022:

Beginsaldo 1-1-2022	€	184,80
Eindsaldo 31-12-2022	€	1.255,40
Vergoedingen i.v.m. lezingen	€	190,00 +
Donaties	€	1.000,00 +
Kosten Bank	€	119,40 -

Het saldo per 31 december 2022 is vooral voor de dekking van de herdenkingen bij gelegenheid van 80 jaar na de Coseltransporten. Zij zullen worden betaald na 1 januari 2023.

Dit verslag maakt onderdeel uit van het Jaarverslag 2021 van de Stichting en zal worden gepubliceerd op de Website van de Stichting waarmee aan de ANBI-verplichtingen wordt voldaan.

De secretaris/penningmeester,

P. van Buggenum